

Beleidsverslag 2020

8. Sporten en bewegen

Sporten en bewegen houdt ons gezond en fit. Voldoende beweging is belangrijk voor iedereen. Het maakt niet uit of je actief bent als sporter, vrijwilliger of toeschouwer, hoe oud je bent, of je een beperking hebt of niet. In een veilige en gezonde sportomgeving ontmoeten we elkaar, en leren we belangrijke levenslessen over respect, samenwerken en doorzetten. In de coronacrisis is de sport onder druk komen te staan, maar is ook het belang van sporten en bewegen voor iedereen extra onderstreept.

Sportaanbieders, gemeenten en de overheid hebben zich ingezet om de sport zoveel mogelijk open te houden. Hoewel de **sport- en beweegdeelname** onder druk blijft staan, zijn er daarin ook positieve resultaten te zien. Het aantal sportaanbieders is in 2020 vrijwel gelijk gebleven. Het sport- en beweeggedrag van kinderen is aan het einde van 2020 weer op hetzelfde niveau gekomen als vóór de coronacrisis, maar bij volwassenen is dit nog niet het geval. Ook blijft het beweeggedrag van specifieke doelgroepen, zoals ouderen en mensen met een beperking, een belangrijk aandachtspunt.¹ Samen met maatschappelijke partners wordt de komende tijd gewerkt aan intensiveringen en nieuwe interventies om bewegen te stimuleren. Voor financiële steun aan amateursportverenigingen zijn twee steunmaatregelen ontwikkeld en uitgevoerd.

De coronacrisis heeft ervoor gezorgd dat afspraken uit het **Nationale Sportakkoord** onder druk zijn komen te staan. Toch is er duidelijke voortgang geboekt in de landelijke programma's, en in de lokale akkoorden die in 344 van de 355 gemeenten zijn gesloten.² Uit de eerste evaluaties van het Sportakkoord blijkt dat in veel van deze gemeenten nieuwe netwerken rondom de sport zijn ontstaan, waarin ook partijen uit andere sectoren (zoals zorg, onderwijs en het bedrijfsleven) zijn aangehaakt. Op de korte termijn bewijst dit netwerk al direct haar meerwaarde, bijvoorbeeld doordat vragen en uitdagingen rondom de coronamaatregelen sneller en constructiever kunnen worden beantwoord. Aandachtspunt voor de komende twee jaar is dat niet alle problemen in de sfeer van het Sportakkoord kunnen worden opgelost, zoals de activiteiten in het thema Positieve sportcultuur. De komende periode kijken we hiervoor naar de inzet van andere instrumenten.

Vanwege het uitstellen van de Olympische en Paralympische Spelen naar 2021 is besloten om de invoering van het zesde deelakkoord '**Topsport die inspireert**' uit te stellen. Hierdoor is de financiering van de huidige Olympische cyclus en de bijbehorende topsportprogramma's zoveel mogelijk intact gebleven. In aanloop naar de nieuwe Olympische cyclus werken we met de sportsector en gemeenten vanuit een gezamenlijke aanpak aan het beter zichtbaar maken van de maatschappelijke waarde van topsport.

Onze doelstelling is het aantal buurtsportcoaches te verhogen van 2.900 in 2016 naar 3.665 in 2021. Op 1 september 2020 was hiervan 3.468 fte (95%) gerealiseerd.³ Dat is een lichte stijging ten opzichte van 2019 (93% realisatie). De realisatie ligt dus dicht bij de doelstelling, waarbij een kanttekening is dat gemeenten zelf kunnen kiezen om een buurtsportcoach hoger in te schalen, en dus minder fte in te zetten dan in het normbedrag is berekend. Kwaliteit is hierbij leidend.

Daarnaast willen we het aandeel van de bevolking verhogen dat sport, dat voldoet aan de beweegrichtlijn, dat voldoende en goede sportfaciliteiten in de buurt heeft, en dat actief is als vrijwilliger in de sport. Het sportdeelnamecijfer groeide licht in 2019, net als de mate waarin aan de beweegrichtlijn wordt voldaan. De coronamaatregelen hebben beide cijfers echter negatief beïnvloed, dus er is nog een lange weg te gaan voordat in 2040 de beweegrichtlijn door 75% van de Nederlanders moet worden behaald. Een belangrijke uitdaging voor de toekomst is dan ook hoe met name de doelgroepen met een lager sportdeelnamecijfer op een duurzame manier in beweging kunnen worden gebracht.

¹ Monitor Sport en corona II, Muller Instituut (2020)

² Monitor Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland'. Voortgangsrapportage november 2020, Muller Instituut (2020)

³ Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2020, Muller Instituut (2020)

Vrijwilligerswerk in de sport is licht gedaald richting 2018, en dit jaar trekt de coronacrisis ook een zware wissel op vrijwilligers in de sport. Daarom zetten we extra in op ondersteuning van vrijwilligers via NOC*NSF. Ook wordt in het programma Maatschappelijke Diensttijd gekeken hoe jongeren meer als vrijwilliger bij de sportclub kunnen worden ingezet.

	0-meting	Actuele stand	Doelstelling
Aantal fte buurtsportcoaches	2.900 (2016)	3.468 (2020)	3.665 (2021)
Tevreden met sportfaciliteiten in de buurt	86% (2016)	86% (2018)	-
Sporten wekelijks > 4 jaar	53% (2017)	54% (2019)	-
Voldoet aan beweegrichtlijn > 4 jaar	47% (2017)	49% (2019)	75% (2040)
Vrijwilligers in de sport	10% (2016)	9% (2018)	-

Beleidsconclusies

C. Beleidsconclusies

De voorgenomen beleidswijzigingen uit de begroting 2020 zijn grotendeels volgens planning uitgevoerd of in gang gezet. Daarnaast zijn, voornamelijk als gevolg van de coronacrisis en de noodzakelijke steunmaatregelen voor sportverenigingen, aanvullende beleidswijzigingen uitgevoerd. In het beleidsverslag wordt inhoudelijk op de belangrijkste conclusies ingegaan.

Nationaal Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland'

In 2018 is het Nationaal Sportakkoord gesloten. Hierin slaan de sport, gemeenten, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties de handen ineen om de kracht van sport de komende jaren nog beter te benutten en Nederland door sport en bewegen samen te brengen.

Inmiddels werken 344 gemeenten met een lokaal sportakkoord, dat onder begeleiding van een sportformateur is opgesteld. Hierin zijn de gemeente, de sportverenigingen en commerciële aanbieders vertegenwoordigd, maar worden ook andere sectoren bij de sport betrokken om gezamenlijk meer mensen plezier te laten beleven aan sport en bewegen. Van 2020 tot en met 2022 kunnen deelnemende gemeenten via een specifieke uitkering uitvoeringsbudget voor deze akkoorden aanvragen. In april 2020 hebben 342 gemeenten in totaal € 2,4 miljoen aangevraagd voor een sportformateur en € 9,9 miljoen voor uitvoeringsbudget voor de initiatieven uit het lokale akkoord die in 2020 plaatsvinden. De G5-gemeenten geven dit vorm via een *living lab*, waarin innovatie rondom de sport centraal staat. Het beschikbare budget van € 12,3 miljoen is hiermee volledig uitgenut.

De invoering van het zesde deelakkoord 'Topsport die inspireert' is uitgesteld om de financiering van de huidige Olympische cyclus en de bijbehorende topsportprogramma's zoveel mogelijk intact te houden.

Steunpakket sportverenigingen COVID-19

Net als vele andere sectoren, is ook de sport hard geraakt door de maatregelen om het coronavirus tegen te gaan. Op amateursportverenigingen is een zwaar beroep gedaan om zoveel mogelijk mensen in beweging te houden. Voor deze verenigingen, die in tegenstelling tot andere partijen niet goed uit de voeten kunnen met het rijksbrede COVID-19-steunpakket, heeft het kabinet in 2020 een steunpakket van € 135 miljoen ter beschikking gesteld voor de financiële schade in de periode van maart tot en met mei, en juni tot en met augustus. Hiervoor zijn twee steunregelingen opgesteld.

Voor sportverenigingen met een accommodatie in (gedeeltelijk) eigendom is de Tegemoetkomingsregeling amateursportorganisaties (TASO) opgesteld. Van de beschikbare € 44,5 miljoen is € 22,3 miljoen aangevraagd door 3.855 sportverenigingen. Verhuurders van sportaccommodaties die de huur aan sportverenigingen wilden kwijtschelden, konden een beroep doen op de Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties (TVS), met een budget van € 89,5 miljoen. Hiervan is voor € 49,7 miljoen aangevraagd, waarmee de huur aan meer dan 19.000 organisaties is kwijtgescholden.

Aanvullend is het borgstellingskapitaal van de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) verhoogd met € 10 miljoen. Hiermee wordt mogelijk gemaakt dat sportclubs een kortlopend krediet tegen lage rentes kunnen afsluiten met een borgstelling van SWS, als zij vanwege de coronacrisis extra financiële middelen nodig hebben.

Voor de schade die sportverenigingen lijden in de periode oktober tot en met december 2020, stelt het kabinet een nieuw sportspecifiek steunpakket beschikbaar dat in 2021 wordt opengesteld. Hiervoor wordt de onderbesteding uit het steunpakket van € 135 miljoen ingezet.

Verruiming btw-vrijstelling sport

Via de begroting van het ministerie van VWS wordt de sportsector gecompenseerd voor de gevolgen van de verruiming van de btw-sportvrijstelling. Hiervoor zijn in 2019 de SPUK

Stimulering Sport (voor gemeenten) en de subsidieregeling Bouw en Onderhoud Sportaccommodaties (BOSA, voor verenigingen, stichtingen en andere niet-winstbeogende investeerders in sportaccommodaties) opengesteld.

Jaarlijks is € 182 miljoen beschikbaar voor de SPUK Stimulering Sport. In 2020 hebben gemeenten voor € 239 miljoen aangevraagd. Op basis hiervan is € 7 miljoen euro vanuit de BOSA overgeheveld naar de SPUK, zodat net als in 2019 alle gemeenten 80% van hun aanvraag bevoorschot hebben gekregen. Tegelijkertijd zijn de realisatiecijfers van gemeenten over 2019 aangeleverd. Hieruit blijkt dat de meeste gemeenten minder uitgaven hebben gedaan dan zij vooraf hadden voorzien, zodat het beschikbare subsidiebudget voldoende is om achteraf alle gemeenten tot 100% te compenseren voor het btw-nadeel dat zij hebben geleden.

De BOSA-regeling is in 2020 ondervraagd, mede als gevolg van de coronacrisis, waardoor onder de streep een onderuitputting van circa € 20 miljoen overblijft. Het is desondanks van belang dat voldoende subsidiemiddelen beschikbaar blijven voor sportverenigingen in 2021 en verder. De budgetten voor beide regelingen worden vooralsnog dan ook niet aangepast. Wel wordt blijvend gemonitord of het budget inderdaad toereikend blijft, of andere aanpassingen nodig zijn.